

פגשתי הרבה מקרים של חסד, אך עד אז ומאז ולא פגשתי פלסטינים במחלקה

ניגשתי למטופלת ששכבה במיטה, מכוסה בבגד מכף רגל ועד ראש. כששאלתי אותה אם היא צריכה משהו היא התיישבה בהפתעה ורק הביטה, חייכה והינהנה קצת. אפה היה חד וגדול ופיה נמתח לחיוך בוהק, ומעיניה הנבוכות הבנתי שהיא לא מבינה מילה ממה שאני אומרת.

אז איך אפשר לכתוב על משהו שהוא לא ביבי או המחאה? האם לא נכתב עליהם די והותר? בבואי לכתוב על כל מה שהוא לא ביבי אני מגלה שאי-אפשר בכלל להתעסק במשהו אחר מבלי להרגיש מנותקת ומרוחקת.

זה אחד הסימפטומים החמורים של המחלה הישראלית: שנים של שיח רעיל ופרופגנדה חסרת בוש ונתקדים יצרו מצב בו כל עיסוק שאינו קשור "בהם", נראה לא-רלוונטי. אפילו אם מדובר בחיים, מוות והמצב האנושי.

אולי לא עבדתי מספיק זמן בבתי חולים ובמערכות גדולות, ובכל זאת, שש-שבע שנים, זה לא מעט. יום אחד הגעתי למחלקה ובאחת ממיטות המטופלים שכבה אישה. חלק מהאחים והאחיות הסתודדו לצד מיטתה לאורך המשמרת ושוחחו איתה בערבית בעוצמת הדיבור החלשה ביותר ששמעתי מעודי (ושמעתי כבר כמה לחישות סביב מיטות המטופלים). שיחותיהם התנהלו כמעט בדממה.

היא שכבה במיטתה, אישה גדולה ובריאה, בהירת עור וסמוקת לחיים, מכוסה בבגד מכף רגל עד ראש. בד צהוב וזהוב כיסה את ראשה עד קו השליש העליון של מצחה ומעליו הונחה שכבה נוספת של בד שחור שהשתפל עד לקצות רגליה, ודש גלימתה היה גם הוא באותו בד צהוב ומנצנץ.

ניגשתי והסתכלתי קצת מסביבה, וכששאלתי אותה אם היא צריכה משהו היא התיישבה בהפתעה ורק הביטה, חייכה והנהנה קצת. אפה היה חד וגדול ופיה נמתח לחיוך בוהק, ומעיניה הנבוכות הבנתי שהיא לא מבינה אף מילה ממה שאני אומרת.

שש-שבע שנים שאני מסתובבת במערכות השונות. אולי זה לא הרבה. אחים ואחיות אלופים עובדים לעיתים ביותר מ-100% משרה במשך יותר עשור. לעבוד שש-שבע שנים בסיעוד, בהיקף עבודה שנחשב על הנייר "משרת-אם" (בדיחה טובה), לא מכשיר אותי להיחשב עדיין אחות על-מלא. ובכל זאת, שש-שבע שנים שאני מסתובבת פה, ולא פגשתי מעולם פלסטיני במסדרונות. עד אותו יום ומאותו יום לא פגשתי אף פעם אדם ערבי בישראל שאינו דובר את השפה העברית באופן בסיסי. היא לא ידעה להגיד לי אפילו "לא מדברת", כלום. רק הנהנה וחייכה.

ניגשתי במבוכה לאח הבכיר והוא סיפר לי בשקט שהביאו אותה לכאן לטיפול, ושזה יכול לקרות לפעמים, שמביאים מטופלים מעבר לקו הירוק, כמו מין חסד כזה, לעיתים רחוקות מאוד. ובשש-שבע השנים שעבדתי ראיתי הרבה מצבים של חסד. מכורים ומכורות לסמים, עובדי תעשיות

המין, שיכורים, מטופלים שהגיעו במיוחד מהמזרח לקבל פה טיפול, הלומי קרב רוסים שלא ידעו מילה בעברית. אך מעולם לא פגשתי פלסטינים, חוץ מהפעם הזאת.

האישה טופלה וחיה כמובן. אף אחד לא התייחס אליה, מלבד הצוות הערבי-ישראלי - ולמזלה הם היו כמה מהאחים הטובים ביותר במחלקה באותה תקופה, והם גם היו בתפקידים מנהלתיים בכירים.

בשבילי, בתור אחות "ירוקה", ההדרכה שלהם הייתה לא פחות מדברי אלוהים חיים. פעם אחת אמרתי לאחד מהם "אם היית יהודי היית משרת בצה"ל ומגיע ליחידה מובחרת, אין לי ספק, היית נעשה קצין". הוא קיבל את זה כמחמאה גדולה, למרות שאם אני זוכרת נכון, ניסיתי דווקא להעליב אותו.

והייתה אחות ותיקה מאוד במחלקה, שכשהגעתי נותרה לה חצי שנה עד הפנסיה. היא עבדה מעט מאוד משמרות, ורק משמרות לילה, כי זה מנפח את הפנסיה הרי, ואת כל הגמול השתלמות וכל זה. כשהייתה עושה פיקוח נפש ומגיעה לעבוד בסופי שבוע, היא הייתה שואלת את אחד האחים שאלות כל הזמן:

"-אחמד, איך קוראים לתרופה הזאת שנותנים למטופלים כאלה וכאלה"

"-לתרופה קוראים ****, אבל לא קוראים לי אחמד"

"-אה, נכון, סמדי או משהו כזה"

אני זוכרת שהערתי לה על זה פעם אחת, אבל בתוכי בעיקר שמחתי על כך שאוכל לראות את היום שבו היא תצא לגמלאות ולא תישאר יותר במערכת, והידיעה שאני אראה במו עיני אדם כזה מסיים את תפקידו גרמה לי להרגיש ניצחון קל, כי ידעתי שאני נשארת, והיא לא.

אז אולי לעיתים נדמה שאין ממש טעם להיאחז כל כך בחיים, כשאי-הצדק גדול מדי והאובדן לעתים קשה מנשוא, אבל כמו שאמר לי פעם אחד המטופלים באחד הלילות, בזמן שהחלפנו לו טיטול, והתלוננתי לו מעל הראש באוזני אחת העובדות שאני יוצאת לחופש אבל הוא מזויף כי הוא קצר מדי: "יותר טוב חופש מזויף מלא חופש בכלל."

כמה ימים אחרי כן כבר עטפתי את גופתו.